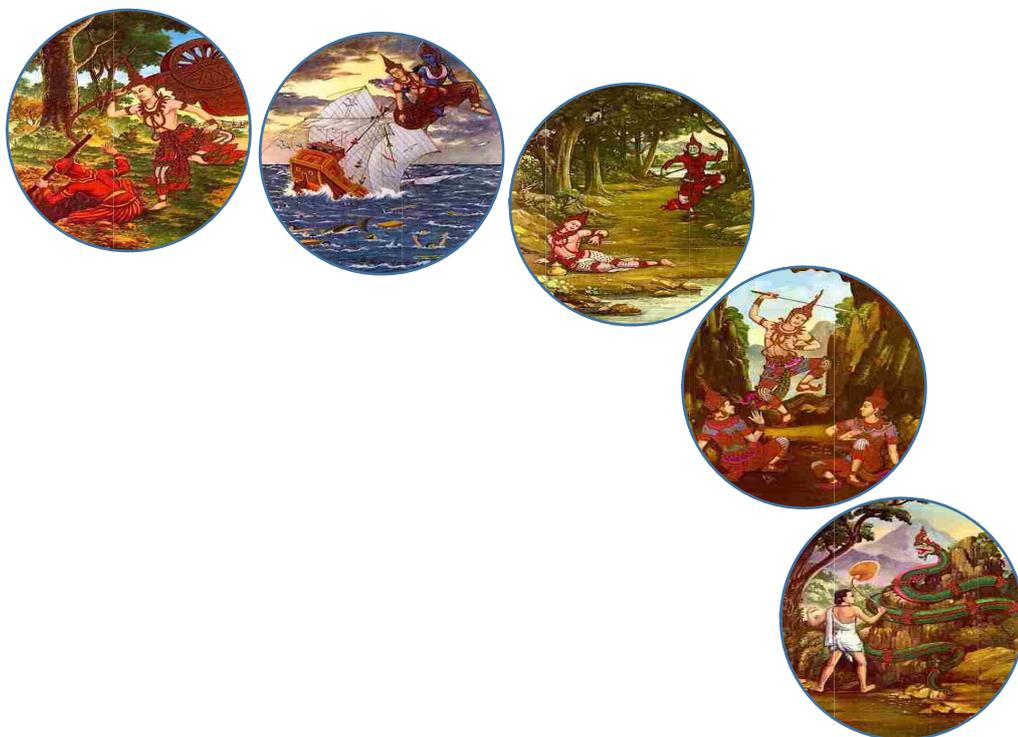

ภาคผนวก

ภาคผนวก
ก ชุดกิจกรรมการอ่าน

การพัฒนาชุดกิจกรรม
การอ่านมหานิပါတชาดกเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนวัดนิเวศธรรมประวัติ

คำนำ

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านมหานิบาตชาดก เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
สามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิเวศธรรมประวัติ มีทั้งหมดจำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดกิจกรรมที่ 1 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระเตมีย์ชาดก

ชุดกิจกรรมที่ 2 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระชนกชาดก

ชุดกิจกรรมที่ 3 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระสุวรรณสามชาดก

ชุดกิจกรรมที่ 4 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระมโหสถชาดก

ชุดกิจกรรมที่ 5 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระกฐินัทชาดก

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านมหานิบาตชาดก เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
สามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิเวศธรรมประวัติ ชุดกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เกิด
ทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามความสามารถ
ของแต่ละคน โดยรู้จักการจำแนก แยกแยะข้อมูล โดยคิดวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
ตลอดจนจุดเด่นจุดด้อยได้

ชุดกิจกรรมที่ใช้ศึกษานี้เป็นชุดกิจกรรม การอ่านมหานิบาตชาดก ชุดกิจกรรมนี้สามารถ
นำไปใช้ได้ทั้งเวลาเรียนและนอกเวลา เพื่อเป็นการฝึกทักษะในการเรียนรู้เรื่องการคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนสามเณร ก่อนการทำชุดกิจกรรมนักเรียนอ่านคำแนะนำ และคำชี้แจงให้เข้าใจถึง
ขั้นตอนและวิธีการทำชุดกิจกรรม แล้วจึงลงมือปฏิบัติตามคำชี้แจงในแต่ละชุดกิจกรรม ชุด
กิจกรรมนี้ ได้ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเนื้อหา และความสอดคล้องว่ามีคุณภาพ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรม การอ่านมหานิบาตชาดก นี้จะเป็นประโยชน์แก่
นักเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่สนใจได้เป็นอย่างยิ่ง

พระครูสังฆรักษ์ ศราวุธ สุทสุตโน (มักได้)

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

คำแนะนำสำหรับครู

1. ศึกษาชุดกิจกรรมมาล่วงหน้าอย่างละเอียด
2. เตรียมสื่ออุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะต้องใช้ทำใบงานในแต่ละครั้งให้พร้อมและจัดกิจกรรมโดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ นักเรียนสามเณรเกิดการพัฒนาคำตอบต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา
3. อธิบายให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์ของการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านมหานิบาตชาดก เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ นักเรียนได้ประโยชน์สูงสุดจากการใบงานและแบบทดสอบ
4. ขณะปฏิบัติกิจกรรมควรกระตุ้นให้นักเรียนสามเณรได้เรียนรู้อย่างตั้งใจ ครูสังเกตและประเมินพฤติกรรมนักเรียนสามเณร เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์อย่างมีคุณภาพ
5. เมื่อแบบทดสอบก่อนเรียน และทำใบงานครบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนในกระดาษคำตอบ
6. ตรวจสอบกระดาษคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน เพื่อดูพัฒนาการเรียนรู้ และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และตรวจแนวคำตอบใบงานจากใบเฉลยกิจกรรม

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านมหานิบาตชาดก เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน สามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนิเวศธรรมประวัติ ชุดกิจกรรมที่ 1 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระเทมีย์ชาดก เป็นชุดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำการใช้ และปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมที่ 1 การอ่านมหานิบาตชาดก เรื่อง พระเทมีย์ชาดกนี้ใช้เวลา 3 ชั่วโมง
2. อ่านคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านมหานิบาตชาดก เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้เข้าใจ
3. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ ในเวลา 30 นาที ลงในกระดาษคำตอบ
4. ศึกษาไปความรู้เรื่องหลักการคิดวิเคราะห์ อ่านและศึกษาเนื้อหาของมหานิบาตชาดก เรื่อง พระเทมีย์ชาดกแล้วทำใบงานที่กำหนดให้จนครบทุกใบงาน ตามลำดับ
5. ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 15 นาที ลงในกระดาษคำตอบ
6. ตรวจสอบคำตอบของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของตนเอง และตรวจแนวคำตอบใบงานจากใบเฉลยใบงาน

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง หลักการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาสิ่งต่างๆ ทั้งรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ เรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อย และจัดหมวดหมู่ เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญ แก่นแท้ องค์ประกอบหรือหลักการเรื่องนั้น ๆ สามารถอธิบายตีความสิ่งที่เห็น ทั้งที่อาจแฝงซ่อนอยู่ภายในสิ่งต่างๆ หรือปรากฏได้ชัดเจน รวมทั้งหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ว่าเกี่ยวพันกันอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุ ส่งผลกระทบต่อกันอย่างไร อาศัยหลักการใด จนได้ความคิดเพื่อนำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เช่น แม่ครัวที่จะปรุงอาหาร จำเป็นอย่างไรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาหารทุกชนิดที่จะนำมาปรุง ทั้งผัก หมู เนื้อ ไข่ ปลาและเครื่องปรุงชนิดต่าง ๆ ตลอดจนจะต้องมีความรู้ ในเรื่องการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรุง รวมทั้งวิธีการการใช้อุปกรณ์เหล่านั้น

นอกจากนั้นยังจะต้องมีความรู้เรื่องขั้นตอน วิธีการปรุงอาหารนั้น ๆ อีกด้วย อาหารที่ปรุงจึงจะเป็นอาหารที่มีรสชาติที่เป็นเลิศ ดังนั้นการที่จะคิดวิเคราะห์ได้ดี จึงจะต้องมีความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ นักเรียนจึงต้องฝึกอ่าน ฝึกการฟังและแสวงหาข้อมูลความรู้ให้มากๆ หลักการคิดวิเคราะห์

อเนก พ.อนุกุลบุตร (2547 : 62-63) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย ทักษะ 3 ประการ ดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ (Analysis of elements) มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่า สิ่งสำเร็จรูปหนึ่งมีองค์ประกอบอะไร มีแนวทาง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ชนิด โดยมุ่งให้นักเรียนคิดและวินิจฉัยว่า บรรดาข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ใด ๆ ที่พิจารณาอยู่นั้น จัดเป็นชนิดใด ประเภทใด ลักษณะใด ตามเกณฑ์หรือหลักการใหม่ที่กำหนด เช่น เสียชีพอย่าเสียสัตย์ ให้นักเรียนคิด (ช่วยกันคิด) ว่าเป็นข้อความชนิดใดและเพราะอะไรตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ใหม่เหมือนในตำรา จุดสำคัญของการสอนให้คิดแบบวิเคราะห์ชนิดก็คือ ต้องให้เกณฑ์ใหม่และบอกเหตุผลที่จัดชนิดตามเกณฑ์ใหม่ที่กำหนด

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ มุ่งให้คิดแยกแยะและวินิจฉัยว่าองค์ประกอบใด ที่สำคัญหรือไม่สำคัญ เช่น ให้ค้นหาสาระสำคัญ แก่นสาร ผลลัพธ์ ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย

1.3 วิเคราะห์เลขณีย์ มุ่งให้คิดค้นหาสิ่งที่ปรากฏไว้ แฝงเร้นอยู่มิได้บ่งบอกไว้ตรง ๆ แต่มีร่องรอยส่งให้ เห็นว่ามีความจริงนั้นซ่อนอยู่

2. การสอนการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships) มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะว่า มีองค์ประกอบใดสัมพันธ์กัน สัมพันธ์กันแบบใด สัมพันธ์ตามกันหรือกลับกัน สัมพันธ์กันสูงต่ำเพียงไร มีแนวทางดังนี้

2.1 วิเคราะห์ชนิดความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดแบบค้นหาชนิดของความสัมพันธ์ว่าสัมพันธ์แบบตามกันกลับกัน ไม่สัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับองค์ประกอบ องค์ประกอบกับเรื่องทั้งหมด เช่น มุ่งให้คิดแบบค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใดสอดคล้อง กับไม่สอดคล้องกับเรื่อง

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ โดยมุ่งให้คิดเพื่อค้นหาขนาด ระดับของความสัมพันธ์ เช่น สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับมากที่สุด (น้อยที่สุด) กับสิ่งใด

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนของความสัมพันธ์ มุ่งให้คิดเพื่อค้นหาลำดับขั้นของความสัมพันธ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่เป็นเรื่องแปลกใหม่ เช่น สิ่งใดเป็นต้นเหตุ ต้นกำเนิดของปัญหา สิ่งใดเป็นผลที่ตามมา ผลสุดท้ายของเรื่องราว

2.4 วิเคราะห์วัตถุประสงค์และวิธีการ มุ่งให้คิดและค้นหาการกระทำ พฤติกรรม พฤติการณ์ มีเป้าหมายอะไร เช่น ให้คิดและค้นหาว่า การกระทำนั้นเพื่อบรรลุผลอะไร ผลก็เกิด วินัยในตนเอง ความไพเราะของคนตรีขึ้นอยู่กับอะไร ขึ้นอยู่กับจังหวะ ความตอนที่เกี่ยวข้องอย่างไรกับวัตถุประสงค์ของเรื่อง ผลคือสนับสนุนหรือขยายความ

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผลที่เกิดตามมา มุ่งให้คิดแบบแยกแยะให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ซึ่งเป็นยอดปรารถนาประการหนึ่งของการสอนให้คิดเป็น คือ ค้นหาเหตุและผลได้ดี เช่น ให้คิดและค้นหาว่า สิ่งใดเป็นผลของ... (สาเหตุ)
สิ่งใดเป็นเหตุของ... (ผล)

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์
โดยให้ค้นหาแบบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่ง แล้วบอกแบบความสัมพันธ์นั้น หรือเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์อื่นๆ ที่คล้ายกัน ทำนองเดียวกันในรูปอุปมาอุปไมย เช่น เซนติเมตร : เมตร อธิบายได้ว่า เซนติเมตรเป็นส่วนย่อยของเมตรเพราะฉะนั้นเซนติเมตร : เมตร คล้ายกับ ลูก : แม่

3. การสอนคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) มุ่งให้นักเรียนคิดอย่างแยกแยะจนจับหลักการได้ว่า สิ่งสำเร็จรูปองค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ในระบบใด คือหลักการอะไร ขั้นตอนการวิเคราะห์หลักการต้องอาศัยการวิเคราะห์ขั้นต้น คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เสียก่อน กล่าวคือ ต้องแยกแยะสิ่งสมบูรณ์หรือระบบให้เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญมีหน้าที่อย่างไร และองค์ประกอบเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับหาพิง อาศัยสัมพันธ์กันอย่างไร พิจารณาจนรู้ความสัมพันธ์ตลอดจนสามารถ

สรุป จับหัวใจ หรือหลักการได้ว่าการทำงานที่ทุกส่วนเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกัน เกาะกลุ่มกันค้ำกันจนเป็นระบบอยู่ได้ เพราะหลักการใด ผลที่ได้เป็นการวิเคราะห์หลักการ (principle) ซึ่งเป็นแบบวิเคราะห์การสอนให้คิดแบบวิเคราะห์หลักการเน้นการสอนวิเคราะห์ดังนี้

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาโครงสร้างของสิ่งสำเร็จรูปนั้น ไม่ว่าจะปัญหาใหม่ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ข้อความ การทดลอง เช่น การค้นคว้านี้ (ทดลอง เนื้อเรื่องนี้ การพิสูจน์) ดำเนินการแบบใด คำตอบคือ นิยามแล้วพิสูจน์ - ตั้งสมมติฐานแล้วตรวจสอบ

3.2 การวิเคราะห์หลักการ มุ่งให้นักเรียนคิดแบบแยกแยะแล้วค้นหาความจริงแท้ของสิ่งนั้น เรื่องราว นั้น สิ่งสำเร็จรูปนั้น โดยการคิดหาหลักการ เช่น หลักการสำคัญของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร - ยึดความเสมอภาคระเบียบวิธีวิทยาศาสตร์เหตุการณ์ครั้งนี้ดูกลามมากขึ้น (สงบ รุนแรง) เนื่องจากอะไรคำโฆษณา (แถลงการณ์ การกระทำ) ใช้วิธีใดจงใจให้ความหวัง

คิดวิเคราะห์

ควรคิดให้เป็น

ใบความรู้ที่ 2 พระเทมีย์ชาดก (พระเทมีย์ใบ้)

เมื่อครั้งอดีตกาลนานมาแล้วมีพระราชาทรงพระนามว่า พระเจ้ากาสิกราช ครองเมืองพาราณสี มีพระมเหสีพระนามว่า จันทาเทวี พระเจ้ากาสิกราชไม่มีพระราชโอรสที่จะครองเมืองต่อจากพระองค์ จึงโปรดให้พระนางจันทาเทวีทำพิธีขอพระโอรส พระนางทรงตั้งสัตยาธิษฐานให้พระอุโบสถศีลที่พระนางรักษาส่งผลให้ได้พระโอรส แรงอธิษฐานของพระนางทำให้ท้าวสักกเทวราช ต้องเสด็จไปอ้อนวอนให้เทพบุตรโพธิสัตว์ ซึ่งกำลังจะจุติจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มาเกิดเป็นพระโอรสของพระนาง ไม่นานพระนางก็ทรงครรภ์ยังความปลาบปลื้มปิติแก่พระเจ้ากาสิ ข้าราชการบริวาร และชาวเมืองเป็นอย่างยิ่ง วันที่พระโอรสประสูตินั้นเกิดฝนตกตลอดทั้งแคว้นความแห้งแล้งหายไปหมด ไม่นานพินธุเจริญเดิบโต พระโอรสจึงได้พระนามว่า พระเทมีย์ มีความหมายว่า เหตุแห่งความปรีดาแก่ผู้คนที่ปวง พระกุมารเทมีย์ทรงน่ารัก พระจิวรรณผุดพ่อง ทรงเลี้ยงง่าย

เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์อยู่นั้น วันหนึ่งได้ทรงเห็นพระราชบิดาทรงสั่งให้ลงโทษโจร 4 คนอย่างทารุณ คือ คนหนึ่งให้เขียนด้วยเสี้ยนนามหนึ่งพันครั้ง คนหนึ่งให้ล่ามโซ่ตรวนขังไว้ในเรือนจำ คนหนึ่งให้เอาหอกทิ่มแทงให้ทั่วตัว และอีกคนหนึ่งให้เสียบด้วยหลาวแหลมจนตาย พระกุมารทรงเห็นแล้วทรงหวาดกลัว สะดุ้งกลัวในการทำบาปยิ่งนัก ทรงระลึกชาติในหนหลังได้ว่า เมื่อชาติก่อนนั้นพระองค์เคยเป็นพระราชแห่งเมืองนี้ เพราะบาปกรรมที่ทรงกระทำในครั้งนั้นทำให้พระองค์ต้องตกนรกถึงแปดหมื่นปี บัดนี้พระองค์กลับมาเกิดในเมืองนี้อีก ต่อไปก็คงจะได้เป็นผู้ครองเมืองนี้และกระทำบาปกรรมเช่นเดียวกับพระบิดา ซึ่งก็จะต้องไปสู่นรกอีกแน่นอน เมื่อทรงดำริเช่นนี้แล้ว ทรงสังเวชสลดพระทัย ไม่ทรงปรารถนาที่จะครองราชสมบัติอีกต่อไป ทรงนึกหาอุบายวิธีที่จะปลีกตัวให้พ้นจากราชสมบัติ จนหนุ่พระทัย เศร้าหมองไม่มีความสุข ครั้งนั้นเทพธิดาซึ่งเคยเป็นพระมารดาในอดีตชาติได้เฝ้าอุบายให้พระเทมีย์กุมาร จึงทรงอธิษฐานจิตให้มั่นคง ไม่หวั่นไหวที่จะปฏิบัติตามอุบายนั้น คือ แสร้งทำเป็นคนง่อย เป็นคนหูหนวกและเป็นใบ้

จนพระเทมีย์กุมารมีพระชนมายุ 16 พรรษา พระเจ้ากาสิกราชทรงพยายาม ทดลองพระโอรสด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้อวดอาหาร เผาที่ประทับ ปล่อยช้างและงู ให้มาจะทำร้าย ให้บรรทมอยู่กับอุจจาระ บรรทมบนความร้อน ให้หญิงสาวมา เล้าโลม เป็นต้น แต่พระโอรสก็ไม่มีปฏิกิริยาอะไร พวกพราหมณ์พากันทูลทำนายว่า พระเทมีย์กุมารเป็นคนกาลกิณีหากให้อยู่ในพระราชวังจะมีภัยเกิดขึ้น พระเจ้ากาสิกราชจึงตรัสสั่งให้นำพระเทมีย์กุมารไปฝังเสียที่ป่าช้า โดยมอบให้นายสารดีขับรถ ม้าบรรทมพระกุมารไปจัดการเพียงลำพัง

ขณะที่นายสารดีกำลังขุดหลุมนั่นเอง พระเทมีย์กุมารก็เสด็จลงจากรถทรง ทดลองพระกำลัง โดยเสด็จดำเนินไปมาแล้วทรงจับท้ายรถควัดแกว่ง เมื่อทรงเห็นว่า ยังมีพระกำลังเหมือนเดิม จึงเสด็จมาหานายสารดีแล้วทรงเล่าเรื่องให้ฟัง

จากนั้นพระเทมีย์กุมารทรงตั้งพระทัยเด็ดเดี่ยวที่จะทรงผนวชในป่าคนเดียว แม้นายสารดีจะทูลอ้อนวอนหลายครั้ง เพื่อให้เสด็จกลับพระนครก็ไม่ทรงคล้อยตาม ตรัสแก่นายสารดีว่า

พระบิดาทรงสละพระองค์แล้ว พระมารดา ก็ทรงอนุญาตแล้ว ประชาชนก็ไม่มีใครต้องการพระองค์แล้ว พระองค์จะไม่เสด็จกลับไปอีก จะมีประโยชน์อะไรในการบริโภคมก พะองค์บวชยังมีประโยชน์กว่า

จากนั้นทรงเล่าเรื่องในอดีตชาติ ซึ่งพระองค์ทรงเป็นพระราชาและเคยตกนรก ถึงแปดหมื่นปีให้นายสารดีฟัง จนนายสารดีมีความเลื่อมใสชอบบวชตามพระองค์ด้วย แต่พระกุมารไม่ทรงยินยอมตรัสสั่งให้นายสารดีนำรถและเครื่องประดับไปคืนพระราชา และแจ้งข่าวการบวชของพระองค์ให้พระราชบิดาทรงทราบ นายสารดีจึงจำใจจำยอม กลับพระราชวังตามที่พระเทมีย์กุมารตรัสสั่ง

เมื่อพระเจ้ากาสิกราชได้ทรงทราบว่า พระเทมีย์กุมารมิได้เป็นไปทรงพูดได้ เหมือนคนธรรมดา ทั้งมิได้เป็นง่อยและหูหนวกแต่ประการใด ทรงโสมนัสยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงตรัสสั่งเสนาข้าราชบริพารทั้งปวงให้จัดเตรียมเครื่องอุปกรณ์พิธีที่จะอภิเษกพระกุมารไว้ในราชสมบัติ แล้วพระองค์โดยผู้มีนายสารธินำทางก็เสด็จขึ้นม้าทรงตรงไปหาพระกุมารที่ป่าช้า โดยมีเสนาข้าราชบริพารเป็นจำนวนมากติดตามไป

พระเทมีย์ฤๅษีทอดพระเนตรเห็นพระราชากำลังเสด็จมา ด้วยพระเดชานุภาพอันยิ่งใหญ่ จึงทรงถวายการต้อนรับด้วยอชยาศย์ไมตรี ทรงสนทนาได้ถามทุกข์สุขตามธรรมเนียม พระราชาเห็นพระโอรสผนวชเป็นฤๅษี เสวยใบไม้ล้วนเป็นอาหาร และประทับอยู่ลำพังในป่า จึงตรัสถามว่าเหตุใดจึงยังมีผิวพรรณผ่องใสร่างกายแข็งแรง พระเทมีย์ฤๅษีตรัสตอบพระบิดาว่า

" อาตมามีร่างกายแข็งแรง ผิวพรรณผ่องใสเพราะไม่ต้องเศร้าโศกถึงอดีต ไม่ต้องรอคอยอนาคต อาตมาใช้ชีวิตให้เป็นไปตามที่สมควรในปัจจุบัน คนพาลนั้นย่อมชুবชืดเพราะมัวโศกเศร้าถึงอดีต เพราะมัวรอคอยอนาคต "

พระราชาทรงอ่อนวอนให้พระเทมีย์ฤๅษีเสด็จกลับไปครองราชสมบัติ จนกว่าจะมีพระราชบุตร ราชธิดาและมีพระชนมายุมากแล้วจึงค่อยทรงผนวช ตอนนี้ยังทรงเป็นหนุ่ม ประทับอยู่ในป่าคนเดียวจะมีประโยชน์อะไรเล่า

พระเทมีย์ฤๅษีทูลตอบพระราชาวา

" การบวชเป็นเรื่องของคนหนุ่ม คนหนุ่มนั้นแหละควรประพฤติพรหมจรรย์ ข้อนี้บัณฑิตทั้งหลายสรรเสริญแล้ว อาตมาภาพจักประพฤติพรหมจรรย์ไม่ต้องการราชสมบัติ อาตมาภาพเคยเห็นพวกเด็กเป็นอันมาก เกิดมาแล้วยังไม่แก่ก็ตาย ของที่น่ารักต้องสิ้นไป บุคคลไม่ว่าจะเป็นชายหนุ่มหรือหญิงสาวก็ล้วนต้องตาย ใครจะประกันได้ว่าเรายังหนุ่มสาว ยังไม่ตาย อายุของคนเราเป็นของน้อย วันคืนล่วงไป ๆ ก็ย่อมทำให้อายุของเราแก่มากขึ้น ใกล้เคียงความตายมากขึ้นเหมือนปลาในน้ำน้อย ฉะนั้นเมื่อโลกถูกครอบงำ ห้อมล้อมด้วยสิ่งอันไม่เป็นประโยชน์ มหาบพิตรจะอภิเษกอาตมาภาพในราชสมบัติทำไมกัน "

พระเจ้ากาสิกราชทรงอ่อนวอนอีก ให้เสด็จกลับพระราชวัง แล้วพระองค์จะทรงมอบกองทัพทั้งหมดให้ ตลอดจนถึงราชสมบัติรวมทั้งพระสนม กำเนิดผู้งาม สละราญ ล้วนแต่เป็นราชธิดา ผู้สูงศักดิ์คอยห้อมล้อมปรนนิบัติรับใช้

พระเตมีย์ฤๅษี ตรัสต่อไปว่า

" สัตว์โลกถูกความตายครอบงำไว้ ถูกความแก่ห้อมล้อมไว้ ถึงไม่เป็นประโยชน์ คือ คืนและวันอันเป็นไปอยู่ มหาพิตรเมื่อด้ายที่เรากำลังทออยู่ ถูกช่างทอไปได้เท่าใด ส่วนที่จะต้องทอ ก็เหลือน้อยเท่านั้นฉันใด ชีวิตก็ฉันนั้นเหมือนกัน แม่น้ำไม่ไหลกลับไปสู่ที่สูงฉันใด อายุของคนเราก็ไม่ถอยกลับไปสู่ความเป็นเด็กอีกฉันนั้น แม่น้ำที่เต็มฝั่งย่อมพัดพา เอาต้นไม้ที่เกิดริมฝั่ง ให้หักโค่นลอยไปฉันใด ปวงชนก็ย่อมถูกรุณและมรณะพัดพาไปฉันนั้น เถิดมหาพิตรอาตมภาพไม่ต้องการราชสมบัติ"

พระราชากาสิกราชทรงสดับคำสอนของพระเตมีย์ฤๅษีแล้ว ทรงมีศรัทธา เลื่อมใสขอผนวชในสำนักพระเตมีย์ฤๅษีด้วย แม้พวกเสนาข้าราชบริพารและประชาชนที่มาประชุมกันในที่นั้นต่างก็มีความเลื่อมใส ได้บวชตามพระราชาราเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีพระราชโอรสอีกหลายพระองค์ทรงผนวชตามพระเตมีย์ฤๅษี ไม่นานนักก็บรรลุมานสมาบัติ เมื่อมรณะแล้วไปเกิดบนพรหมโลก

พระเตมีย์ชาตกเป็นชาตกในอดีตของพระพุทธเจ้าชาติที่ 1 ในทั้งหมด 10 ชาติ ก่อนที่จะสำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระเตมีย์ชาตกเป็นชาติที่ทรงบำเพ็ญเนกขัมมบารมี (เนกขัมมะ หมายถึง การออกจากกาม, การออกบวช) โดยทรงสละราชสมบัติ แล้วออกผนวชเพื่อบำเพ็ญเนกขัมมบารมี ซึ่งทรงใช้ระยะเวลาจนถึง 16 ปีกว่าจะสามารถออกผนวชได้ตามความมุ่งหวัง

ข้อคิด คติธรรม

คนที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอดทน อดกลั้น
พากเพียรและรู้จักรอเวลาอย่างอดทนให้คนนั้นไปสู่ความสำเร็จ
อย่างแท้จริง

ใบงานเรื่อง
การคิดวิเคราะห์เรื่องพระเทมีย์ขาดก (พระเทมีย์ใบ้)

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

" สัตว์โลกถูกความตายครอบงำไว้ ถูกความแก่ห้อมล้อมไว้ สิ่งไม่เป็นประโยชน์คือ คื่นและวันอันเป็นไปอยู่ มหาบพิตรเมื่อด้ายที่เรากำลังทออยู่ ถูกช่างทอไปได้เท่าใด ส่วนที่จะต้องทอก็เหลือน้อยเท่านั้นฉันใด ชีวิตก็ฉันนั้นเหมือนกัน แม่น้ำไม่ไหลกลับไปสู่ที่สูงฉันใด อายุของคนเราก็ไม่ถอยกลับไปสู่ความเป็นเด็กอีกฉันนั้น แม่น้ำที่เต็มฝั่งย่อมพัดพา เอาดินไม้ที่เกิดริมฝั่งให้หักโค่นลอยไปฉันใด ปวงชนก็ย่อมถูกรุขราและมรณะพัดพาไปฉันนั้น "

มหานิบาตชาดกเรื่อง พระเทมีย์ขาดก

1. สัตว์ต่าง ๆ ถูกครอบงำและห้อมล้อมไว้ด้วยสิ่งใด

.....

2. อะไรคือว่าสิ่งไม่เป็นประโยชน์ที่เป็นไปอยู่

.....

3. ข้อความข้างต้นเปรียบเทียบชีวิตไว้อย่างไร

.....

4. “ สัตว์โลกถูกความตายครอบงำไว้ ถูกความชราห้อมล้อมไว้ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์คือคื่นวันเป็นไปอยู่.” ข้อความนี้สอนในเรื่องใด

.....

5. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านข้อความข้างต้นมีอะไรบ้าง

.....

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

**แบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการอ่าน
มหานิบาตชาดก เรื่อง เตมีย์ชาดก**

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ชาดกเรื่องใดแสดงให้เห็นถึงการบำเพ็ญเนกขัมมบารมีย่างแก่กล้าของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 - ก. เตมีย์ชาดก
 - ข. เวสสันดรชาดก
 - ค. ฎริทัตชาดก
 - ง. สุวรรณสามชาดก
2. ข้อใดไม่จัดอยู่ในเนกขัมมบารมีย
 - ก. ระมัดระวังกาย วาจา
 - ข. ไม่ชอบอำนาจ ลาภสักการะ
 - ค. ชอบแสวงหาความสุขทางกาย
 - ง. ไม่ชอบคลุกคลี, ทรงเบื้อหน้าย
3. เพราะเหตุใดพระเตมีย์กุมารจึงไม่ประสงค์จะครองราชย์
 - ก. ราชสมบัติ
 - ข. ได้รับคำเตือนจากเทวดา
 - ค. มีการแย่งชิงราชสมบัติกัน
 - ง. ทรงเห็นโทษจากการครองราชย์ในอดีตชาติ
4. ข้อใดไม่ใช่ข้ออ้างที่พระเตมีย์ฤาษีปฏิเสธราชสมบัติที่พระราชามอบให้
 - ก. การบรรพชาเป็นของคณนุุ่ม
 - ข. สัตว์โลกถูกความตายครอบงำ
 - ค. อายุของคนเราเป็นของน้อยเหมือนเปลวเทียน
 - ง. สัตว์โลกถูกความชราห้อมล้อมอยู่
5. การปลีกตัวออกจากกาม เข้าสู่สุขอิสระทางใจ เป็นการสร้างบารมียในชาดกเรื่องใด
 - ก. เวสสันดรชาดก
 - ข. เตมีย์ชาดก
 - ค. ฎริทัตชาดก
 - ง. สุวรรณสามชาดก

6. เมื่อพระเดมิย์กุมารมีพระชนม์ได้ 16 ชันษา พระเจ้ากาสิได้ทดลองพระกุมารด้วยสิ่งใด
- ช่วยวนพระกุมารด้วยสนมมารีทั้งหลาย
 - ใช้ไฟเผาพระบาททั้งสองข้าง
 - ไม่ให้พระกุมารทรงสนานไม่ให้ลงบังคนหนักและเบา
 - ส่งเพชรฆาตจอมโหดมากัดแกว่งดาบปราดไปที่ต้นคอ
7. เหตุใดผู้เฝ้านกขัมมบารมีจึงไม่มีความปรารถนาในตำแหน่งกษัตริย์
- เพราะทำให้หลงเข้าใจผิดในเรื่องอนิสงส์ของบุญและโทษของบาป
 - เพราะทำให้ไม่รู้จักคุณของการบำเพ็ญตบะและการปรารถนาความเพียร
 - เพราะจะเป็นคนหูเบาหลงเชื่อในคำของเหล่าบริวารได้ง่าย แล้วกระทำสิ่งผิด
 - เพราะทำให้เบื่อหน่ายจากความสุขสบายและเห็นโทษในการครองเรือน
8. พระเดมิย์กุมารทำอะไรเพื่อที่จะไม่ต้องครองราชย์
- ทำเป็นคนใบ้
 - ทำเป็นคนหูหนวก
 - ทำเป็นคนงอยเปลี้ย
 - ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค
9. ลักษณะนิสัยของบุคคลใด ไม่จัดอยู่ในการบำเพ็ญเนกขัมมบารมี
- ใจเย็นไม่เร่าร้อน
 - ละวางอามิสในโลกได้
 - ชอบความสงบวิเวก
 - เห็นความสวยงามของสิ่งแวดล้อม
10. บุคคลใดเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติในการสร้างเนกขัมมบารมีตามพระเดมิย์ชาดก
- เอกรินทร์ พุดจริงเสมอ ไม่เคยคิดใส่ร้ายผู้อื่นเลย
 - เฉลิม เข้าวัดฟังธรรมแล้วอาราธนาศีล 5 กับพระสงฆ์เป็นประจำ
 - เอกวุฒิ ตักบาตรพระทุกวันเพราะครอบครัวปลูกฝิ่งมาตั้งแต่เด็ก
 - ปานรพี ไม่แต่งงานเพราะเห็นทุกข์และโทษของการอยู่ครองเรือน

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการอ่าน
มหานิบาตชาดก เรื่อง เตมีย์ชาดก

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

แบบทดสอบหลังเรียน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
10	

เกณฑ์	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 10	ดีมาก
7 - 8	ดี
5 - 6	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียนชุดกิจกรรมการอ่าน
มหานิบาตชาดก เรื่อง เตมีย์ชาดก

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	X			
2			X	
3				X
4			X	
5		X		
6	X			
7				X
8				X
9				X
10				X

แบบทดสอบหลังเรียน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
10	

เกณฑ์	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
9 - 10	ดีมาก
7 - 8	ดี
5 - 6	พอใช้
ต่ำกว่า 5	ปรับปรุง

ใบงานเรื่อง

การคิดวิเคราะห์เรื่องพระเตมีย์ขาดก (พระเตมีย์ใบ้)

เฉลย

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

" สัตว์โลกถูกความตายครอบงำไว้ ถูกความแก่ห้อมล้อมไว้ สิ่งไม่เป็นประโยชน์คือ คินและวันอันเป็นไปอยู่ มหาบพิตรเมื่อค้ายที่เรากำลังทออยู่ ถูกช่างทอไปได้เท่าใด ส่วนที่จะต้องทอก็เหลือน้อยเท่านั้นฉันใด ชีวิตก็ฉันนั้นเหมือนกัน แม่น้ำไม่ไหลกลับไปสู่ที่สูงฉันใด อายุของคนเราก็ไม่ถอยกลับไปสู่ความเป็นเด็กอีกฉันนั้น แม่น้ำที่เต็มฝั่งย่อมพัดพาเอาต้นไม้ที่เกิดริมฝั่งให้หักโค่นลอยไปฉันใด ปวงชนก็ย่อมถูกชราและมรณะพัดพาไปฉันนั้น "

1. สัตว์ต่าง ๆ ถูกครอบงำและห้อมล้อมไว้ด้วยสิ่งใด

ความตาย และความแก่

2. อะไรชื่อว่าสิ่งไม่เป็นประโยชน์ที่เป็นไปอยู่

คินและวัน

3. ข้อความข้างต้นเปรียบเทียบชีวิตไว้อย่างไร

1. เปรียบไว้เช่นเดียวกับค้ายที่เรากำลังทออยู่ ถูกช่างทอไปได้เท่าใด ส่วนที่จะต้องทอก็เหลือน้อยเท่านั้นฉันใด ชีวิตก็ฉันนั้น

2. เปรียบไว้เช่นเดียวกับแม่น้ำไม่ไหลกลับไปสู่ที่สูงฉันใด อายุของคนเราก็ไม่ถอยกลับไปสู่ความเป็นเด็กอีกฉันนั้น

3. เปรียบไว้เช่นเดียวกับแม่น้ำที่เต็มฝั่งย่อมพัดพาเอาต้นไม้ที่เกิดริมฝั่งให้หักโค่นลอยไปฉันใด สัตว์ทั้งหลายก็ย่อมถูกชราและมรณะพัดพาไปฉันนั้น

4. “ สัตว์โลกถูกความตายครอบงำไว้ ถูกความชราห้อมล้อมไว้ สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์คือคินวันเป็นไปอยู่...” ข้อความนี้สอนในเรื่องใด

สอนให้เราไม่ประมาทต่อชีวิต เพราะเราไม่รู้ว่าจะต้องตายเมื่อไร ทุกคนจะหนีความตายและความแก่ไปไม่พ้น จึงควรเร่งทำความดีด้วยการเจริญกุศลทั้งปวง

5. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านข้อความข้างต้นมีอะไรบ้าง

คำตอบอยู่ในเฉลยพินิจของครู

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ภาคผนวก

ข แบบทดสอบเรื่อง ความสามารถการคิดวิเคราะห์

นิมนต์ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง ความสามารถการคิดวิเคราะห์
จำนวน 20 ข้อ ก่อนนะ

แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่อง ความสามารถการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงในคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

เมื่อพระเจ้าพรหมทัตเห็นพวกวานรมาเก็บผลมะม่วงกินจึงสั่งให้ยิงฝูงวานรนั้น มหากบิลวานรจึงเสียสละตนเองทอดกายเป็นสะพานต่อกับเถาว์ลัยให้บริวารวานรได้ข้ามไปยังต้นไม้อีกด้านหนึ่ง จนพ้นภัย ฝ่ายเทวทัตซึ่งเป็นวานรอยู่ในฝูงนั้นได้แก่งกระโดดจากที่สูงลงมาบนหลังของมหากบิลวานร จนมหากบิลวานรบาดเจ็บสาหัส ถึงกับดวงหทัยแตก พระเจ้าพรหมทัตเห็นเหตุการณ์การกระทำของมหากบิลวานรจึงให้ราชบุรุษไปรับมหากบิลวานร พร้อมทั้งปรนนิบัติพยาบาลและให้อาหารอย่างดี

บทอ่านเสริม เรื่องมหากบิลวานร

ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 1 – 5

1. การได้รับบาดเจ็บสาหัสของมหากบิลวานรเกิดจากอะไร
 - ก. วานรตัวหนึ่งได้แก่งกระโดดจากที่สูงลงมาบนหลังของมหากบิลวานร
 - ข. มหากบิลวานรทอดกายเป็นสะพานต่อกับเถาว์ลัยให้บริวารวานรได้ข้าม
 - ค. มีวานรตัวหนึ่งได้ทำร้ายร่างกายของมหากบิลวานร
 - ง. พระเจ้าพรหมทัตได้ใช้ธนูยิงถุมมหากบิลวานร
2. เหตุผลใดที่ทำให้พระเจ้าพรหมทัต ปรนนิบัติพยาบาลและให้อาหารแก่มหากบิลวานร
 - ก. ความเสียสละและความเป็นผู้นำ
 - ข. ความกล้าหาญไม่เกรงกลัวภัยอันตราย
 - ค. ความมุ่งมั่นและความเสียสละ
 - ง. ความพยายามและกล้าหาญ
3. วิธีการใดที่มหากบิลวานรที่ขอมสละตนเองเพื่อฝูงวานร
 - ก. เอร่างกายของตนเองปกป้องฝูงวานรจากธนู
 - ข. ทอดกายเป็นสะพานต่อกับเถาว์ลัยให้บริวารวานรได้ข้าม
 - ค. ทอดกายบนพื้นแล้วให้ฝูงวานรเดินข้ามไป
 - ง. ให้ฝูงวานรกระโดดจากที่สูงลงมาบนหลัง

4. อันตรายที่เกิดกับฝูงวานรเป็นเพราะ
 - ก. ผลมะม่วงสุก
 - ข. พระเจ้าพรหมทัต
 - ค. ความประมาท
 - ง. มหากบิลวานร
5. "คุณน้าให้คู่มือที่การกระทำ คู่มือทำให้คู่มือที่ความเสียดสี" ..คำกล่าวนี้น่าจะหมายถึงข้อใด
 - ก. ผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - ข. ผู้ที่ยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของตนเอง
 - ค. บุคคลที่ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม
 - ง. บุคคลที่ทำทุกอย่างเพื่อพวกพ้อง

ถ้าเราควบคุมความคิดของเราไม่ได้ มันจะสร้างปัญหาให้กับเรา เราจะเริ่มต้นนั่งคิดว่า จะไปซื้ออะไร จะไปกินอะไรดี หรือจะไปเที่ยวไหนดี ฯลฯ ความต้องการจะครอบคลุมจิตใจของเรา ครอบคลุมอารมณ์ของเรา เราจะหวั่นไหวต่อความโลภ ความโกรธ และความอิจฉา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นถ้าเราไม่รู้จักรับควบคุมความคิดของเรา เช่นเดียวกับยักษ์ตนนั้นที่ข่มขู่ชายหนุ่มตลอดเวลา

นิทานธรรมะเรื่องตะเกียงวิเศษ

ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 6 – 10

6. ข้อความข้างต้นกล่าวถึงเรื่องอะไรเป็นสำคัญ
 - ก. การรู้จักใช้ความคิด และควบคุมความคิดไม่ได้
 - ข. การรู้จักบังคับจิตใจไม่ให้หลง
 - ค. การรู้จักควบคุมอารมณ์
 - ง. การรู้จักควบคุมความคิดและอารมณ์
7. ถ้าเราต้องการจะทำอะไรให้ดีและถูกต้อง ควรทำอย่างไร
 - ก. ควบคุมจิตใจให้สงบ
 - ข. ควบคุมอารมณ์
 - ค. ไม่หวั่นไหวต่อความโลภ
 - ง. ไม่หวั่นไหวต่อโกรธ

8. อะไรเป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถควบคุมความคิดของตนเองได้

- ก. ความต้องการ
- ข. ความหวั่นไหว
- ค. ความโลภ
- ง. ความอิจฉา

9. ข้อความข้างต้นนี้สอนเรื่องอะไร

- ก. ผู้มีปัญหาย่อมรู้จักที่จะใช้ความคิดของตนเอง
- ข. ผู้มีความต้องการย่อมไม่รู้จักที่จะใช้ความคิดของตนเอง
- ค. ผู้มีปัญหาย่อมรู้จักที่จะใช้ความต้องการของตนเอง
- ง. ผู้มีปัญหาย่อมรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง

10. ถ้าเรารู้จักใช้ความคิด และควบคุมความคิด ได้ดีจะมีผลอย่างไร

- ก. รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตนเอง
- ข. ได้รับความสุข
- ค. ฝึกพัฒนาความคิด
- ง. ได้รับผลดีจากการควบคุมความคิด

ชีวิตของมนุษย์นั้นมักแสวงหาสิ่งทีก่อให้เกิดความสุข ซึ่งบางครั้งก็ต้องอาศัยศรัทธา นำทาง เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ และผลักดันให้เกิดความพยายามในการแสวงหาสิ่งนั้น แต่ปัญหาของความศรัทธาก็คือ ความเชื่อที่ผสมไปด้วยความรู้สึก และขาดปัญญาไตร่ตรอง ทำให้ไปไม่ถึงฝั่งแห่งความสุขที่หวังเอาไว้

นิทานธรรมะ เรื่องไฟศักดิ์สิทธิ์

ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 11 - 15

11. มนุษย์มักอาศัยสิ่งใดเพื่อแสวงหาสิ่งทีก่อให้เกิดความสุข

- ก. ความศรัทธา
- ข. ความพยายาม
- ค. ความรัก
- ง. ความดีงาม

12. ความศรัทธาต้องไขควบลูกกับสิ่งใดจึงจะเกิดผลดีที่สุด
- ก. ความมีปัญญา
 - ข. ความขยัน
 - ค. ความอดทน
 - ง. ความรู้ลึก
13. ข้อใดเป็นปัญหาของความศรัทธา
- ก. ความเชื่อ ความหลงและปัญญา
 - ข. ความรู้ลึก ขาดสติและขาดปัญญา
 - ค. ความเชื่อ ความรู้ลึกและขาดปัญญา
 - ง. ความสุข แรงบันดาลใจและปัญญา
14. เมื่อนักเรียนเกิดศรัทธา แต่ขาดปัญญาและความรู้ ผลจะเป็นอย่างไร
- ก. ความเชื่อที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง
 - ข. มีศรัทธามากแต่ปัญญาน้อย
 - ค. มีความศรัทธามาก มีปัญญามาก
 - ง. มีศรัทธาที่มั่นคง ด้วยปัญญา
15. ข้อความนี้ให้ข้อคิดตรงกับข้อใด
- ก. ชีวิตของมนุษย์นั้นมักแสวงหาความศรัทธา
 - ข. เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้ศรัทธา ก็จะเกิดความเชื่อ
 - ค. มนุษย์มักแสวงหาสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข
 - ง. เมื่อใดที่มีการใช้ศรัทธา ต้องใช้ปัญญาควบคู่ไปด้วย

เมื่อสมันตัวหนึ่งถูกนายพรานไล่ล่าหมายจะสังหาร จึงวิ่งหนีสุดชีวิตจนไปพบพุ่มไม้หนาที่พุ่มหนึ่ง กระโดดเข้าไปหลบซ่อนตัวในพุ่มไม้นั้น เมื่อนายพรานตามมาทันแต่มองหาไม่พบก็ผ่านเลยไปทางอื่นเสีย เมื่อสมันเห็นว่าตนเองปลอดภัยแน่แล้ว ก็เกิดความชะล่าใจ ยิ่งเห็นพุ่มไม้ที่อาศัยหลบซ่อนนั้นเต็มไปด้วยยอดและใบอ่อนที่แตกกระบัด ก็สำคัญว่าเป็นโชคดีที่มาพบอาหารอันโอชะแล้วและเล็มกินไปไม้นั้นอย่างเพลิดเพลิน จนพุ่มไม้กลับโล่งโปร่งบางไปลดหน้าผากฝ่ายนายพรานเมื่อผิดหวังก็เดินกลับมาทางเก่า ได้มองเห็นเนื้อสมันตัวนั้นอีกครั้ง จึงได้สังหารด้วยธนูสมดังใจหมาย ก่อนจะตาย เนื้อสมันคิดถึงโทษที่ตนได้ทำลายพุ่มไม้ซึ่งเคยช่วยชีวิตไว้ จึงเกิดสำนึกว่า "นี่แหละ โทษแห่งการทำลายสิ่งที่มีคุณ"

นิทานธรรมะ เรื่องโทษของการไม่รู้คุณ

ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อที่ 16 – 20

16. ข้อความนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - ก. โทษของความสนุก
 - ข. โทษของความประมาท
 - ค. โทษของความหลอกลวง
 - ง. โทษของการไม่รู้คุณ
17. อะไรเป็นสาเหตุทำให้เนื้อสมันตาย
 - ก. ทำลายพุ่มไม้ที่ซ่อนของตนเอง
 - ข. วิ่งหนีนายพรานไม่ทัน
 - ค. กินใบไม้จนหมด
 - ง. ประมาทในการกินอาหาร
18. อาหารอันโอชะของเนื้อสมันหมายถึงข้อใด
 - ก. พุ่มหญ้าอ่อน
 - ข. ผลไม้และหญ้าอ่อน
 - ค. ยอดและใบอ่อนของพุ่มไม้
 - ง. ผลไม้ในป่า
19. บุคคลใดสอดคล้องกับบทความข้างต้น
 - ก. นารีเป็นคนดี เพราะไม่เห็นแก่ตัว
 - ข. ชัยชนะ ไม่ทำการบ้านส่งครู
 - ค. สมศรี ไม่ช่วยเหลือแม่ทำงานบ้าน
 - ง. วณา ชอบลอกการบ้านเพื่อน
20. บุคคลที่ทำลายสิ่งที่มีคุณ ย่อมเป็นเช่นไร
 - ก. ย่อมถึงความหายนะ
 - ข. ย่อมมีความทุกข์
 - ค. ย่อมมีความเครียด
 - ง. ย่อมถึงความลำบาก

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่อง ความสามารถการคิดวิเคราะห์

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง		ข้อ	ก	ข	ค	ง
1						11				
2						12				
3						13				
4						14				
5						15				
6						16				
7						17				
8						18				
9						19				
10						20				

แบบทดสอบหลังเรียน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
20	

เกณฑ์	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
15 - 17	ดี
10 - 14	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

กระดาษคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียนเรื่อง ความสามารถการคิดวิเคราะห์

เฉลย

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง		ข้อ	ก	ข	ค	ง
1	X					11	X			
2	X					12	X			
3		X				13			X	
4		X				14		X		
5	X					15				X
6	X					16				X
7	X					17	X			
8	X					18			X	
9	X					19			X	
10				X		20	X			

แบบทดสอบหลังเรียน	
คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
20	

เกณฑ์	
ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
18 - 20	ดีมาก
15 - 17	ดี
10 - 14	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

